СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 101. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, пятниця, 2-го травня 1947. No. 101. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, May 2, 1947 VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

РЕВОЛЬТА НЮЙОРСЬКИХ ЮНІСТІВ ПЕРЕШКОДИЛА ЗАКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ

Поспішна угода чотирьох нюйорських юній телефонних робітників попсувала пляни краєвої федерації телефонних юній до покінчення страйку. В середу 30 квітня провідники чотирьох юній, які організують дівчат-оперейторок, підписали з підприємством Ню Йорк Телефон Компані умову, що робітниці вертаються до праці вже в четвер 1 травня після того, як їм признано $4 тижневої підвишки. Та коли дівчата пробували стати до праці, вони стрінулися з пікетами при вході до будинків. Затримуючи робітничу солідарність, вони не зломили пікетових ліній і не стали до праці. Це вважається за революту дівчат проти їхніх юнійних урядів. Краєва Федерація Телефонних Робітників оприлюднила зазив, щоб ніхто не ставав до праці, доки не будуть сповнені головні домагання ,між ін. підвишки платні на $6 тижнево.

ТРИ ВЕЛИКІ СТАЛЕВІ ПІДПРИЄМСТВА ПІДВИЩИЛИ ПЛАТНЮ НА 15 Ц.

Юнія Юнайтед Стіл Воркерс оф Америка підписала контракт з трьома великими підприємствами продукції сталі на підвишку понад 15 ц. на годину. Підприємства такі: Бетлегем Стіл Компані, Ріпоблик Стіл Корпорейшен, Крусибил Стіл Компані оф Америка. Умови контракту такі, які містить контракт з Юнайтед Стейтс Стіл Корпорейшен, підписаний минулого тижня в Питсбургу. Яких 325,000 робітників працює у згаданих трьох підприємствах разом. Усіх сталевих робітників нараховують пів мільйона.

ФОРД ЗА СВОБОДУ РОБІТНИКІВ ДО СТРАЙКУ.

Генрі Форд II у своїй промові на обіді Краєвого Пресового Клюбу у [illegible] сказав, що уряд не повинен вмішуватися до непорозумінь між підприємцями й робітниками, хіба, що хоче посередничити в спорах. Зрештою робітникам треба лишити повну свободу, головно право до страйку, коли вони хочуть страйкувати. Він висловив погляд, що американська система совобідної конкуренції ще найліпша з усіх систем при наладнуванні спорів між робітниками й підприємцями.

ТОРНАДО В ПІВДЕННИХ СТЕЙТАХ.

Буревій, який вдарив стейт Арканзо й Мизури у вівторок, пігнав до інших стейтів, полишаючи по дорозі повну руїну. З Фермавнт, у Норт Каролайні звідомляють, що внаслідок торнада остало 200 людей без даху над головою, а згинуло 9 осіб.

ПРОПИЛИ НЕДАЛЕКО ДЕВЯТЬ БІЛЬЙОНІВ.

Департамент торгівлі у Вашингтоні щойно оприлюднив цифри з продажу алькогольних напитків у Злучених Державах за 1946 р. Показується, що в минулому році американці пропили $8,700,000,000, тобто кожна людина понад 18 літ пропила $89. Попереднього, 1945 р., пропили в Америці горілки, пива й вина на $920,000,000 менше. Найбільше гроша видано на горілку, джин і інші спиритусові напитки, бо аж пять більйонів, тобто 60 відсотків усіх виданих грошей.

Методиська Рада Тверезости заявляє, що мусить подвоїти свою працю для поширення поміркованости в питті. Одначе вона каже, що не змагає до поновного введення прогибіції.

НЮ ЙОРСЬКА ТАМЕНІ ЗРИВАЄ З МАРКАНТОНІЄМ.

Лідер демократичної політичної організації, звісної під назвою Тамені Гол, оприлюднив заяву, що при доповняючих виборах до стейтової асамблеї в 14 дистрикті ставить свого демократичного кандидата без порозуміння з Американською Лейбор Партією, на чолі якої стоїть конгресмен Віто Маркантоніо, звісний прихильник комуністів. Маркантоніо виходив досі конгресменом завдяки тому, що діставав номінацію Демократичної Партії, а потім діставав признання в Лейбор Партії й в Республиканській Партії. Під час останніх конгресових виборів в окрузі Маркантонія хтось замордував республиканського політичного діяча Джозефа Скоторіджія й досі не викрили винуватця. Скотороджіо був завзятим противником Маркантонія й тому загально вірили, що це його прихильники допустилися вбивства.

ВЗИВАЄ НЕ ЙТИ НА КОМПРОМІС З СОВЄТАМИ В СПРАВІ ЮНЕСКО.

Д-р Джордж Д. Стодард, президент Університету Ілиной, вийшов із зазивом, щоб не йти на компроміс з Советами в діяльності Юнайтед Нейшенс Едюкейшенел Сайентифик енд Колтюрал Організейшен. Стодард був одним з делегатів на зібранні в Лондоні, на якому основано цю Виховну, Культуральну і Наукову Організацію при Обєднаних Державах, а до якої не хоче приступити Росія. Стодард промовляв на зібранні Американської Колегії Лікарів. Він висловив погляд, що приступлення Росії до ЮНЕСКО може якраз перешкодити працям цеї організації, бо Росія не годиться на свободу слова.

Президент Алеман остерігає перед наїздом на кожну країну

Підчас зібрання Ради Пан-Американської Унії, скликаної на честь мексиканського президента Мігеля Алемана, що гостює у Вашингтоні, Алеман заявив, що головною метою змагань усіх американських країн мусить бути їх солідарність, яку проповідував південно-американський діяч Болівар. Солідарність Америк потрібна до забезпеки світового миру, як це показується в теперішним міжнароднім положенні. „Ми справді створили вже стоварищення для життя в мирі і ми не хочемо залишити мир на ласку агресорів. Ми знаємо, що кожна агресія, безогляду на це, проти кого вона булаб переведена, загрожує мир Америкам" — твердив Алеман. Історія наших народів це лише проба надання повних прав громадянам. Ми бажали собі свободи громадян, щоб мати свобідні країни, пригадав през. Алеман. — Після зібрання Алеман поїхав на могилу Незнан ого Вояка на цвинтарі в Арлингтон і там зложив вінець з квітів. Ввечір відбувся обід в мексиканській амбасаді, на якому був приявний президент Труман з родиною івся урядова знать. —У пятницю 2. травня місто Ню Йорк буде витати мексиканського президента величавою парадою. Крім звичайної поїздки по головних вулицях міста, плянованi є відвідини Колюмбійсього університету, де през. Алеман дістане почесний докторат права.

ДОМАГАЮТЬСЯ ПЕРЕРІБКИ ДОГОВОРУ З ІТАЛІЄЮ.

Кільканадцять свідків на переслуханні сенатсьої комісії для закордонних справ домагалися перерібки італійського мирового договору, представляючи, що його постанови дуже тверді й обраховані на догодження Советам. Свідками були переважно громадяни італійського роду. Не зважаючи на цю опозицію, сенатор Ванденберг висловив перекокання, що договір з Італією швидко перейде в сенаті. За прийняттям має свідчити секретар Маршал і його попередник Бирнс. Бувший асистент секретаря стейту Берлі радив відложити договір і постаратися переробити його на лагідніших умовинах.

РЕЗИГНАЦІЯ КАБІНЕТУ НА КУБІ.

Між конгресом і президентом Грау Сан Мартіном на острові Куба виринуло непорозуміння, якого не можна було наладнати й тому міністерріяльний кабінет зголосив свою резигнацію. Премієр Карльос Пріо Сокарас заявив, що такий крок дасть президентові спромогу дібрати людей, які могли б довести до порозуміння між ним і конгресом. Труднощі виринули ізза недостачі харчів і розпанощення чорного ринку.

Надзвичайна сесія Загального Зібрання О. Д.

ВІДКИНЕНО АРАБСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ ДЕБАТ В СПРАВІ НЕЗАЛЕЖНОСТИ ПАЛЕСТИНИ.

Лейк Соксес, Н. Й., 30. квітня. — Генеральний Комітет Загального Зібрання О. Д. після довгих дебат відкинув вчера більшістю 8 голосів проти одного арабську пропозицію поставити на порядок нарад справу незалежности Палестини. Пять членів Комітету, включно зі Советським Союзом, здержались від голосування. Арабську пропозицію відкинено такою великою більшістю голосів після того, як представник Єгипту не погодився на запропонований бразилійцем д-ром Аранга компроміс, що був опрацьований під час обіду спільно з генеральним секретарем О. Д. Тригва Лі, американським, британським та советським представниками, та який пропонував, що прийняття британської пропозиції про створення окремого комітету для прослідження справи Палестини, не виключає теж принагідну розвязку, якщоб така траплялася. На тій самій сесії прийнято без довшої дискусії пропозицію польського представника Віневіча, щоби в поставленій на порядок нарад справі допустити теж представника палестинських жидів. Советський представник Громико виразно піддержував арабську пропозицію, хоча здержався від голосування. Американський представник Ворен Р. Остин заявив цілком виразно, що уряд Злучених Держав є проти негайного проголошення незалежности Палестини. Сіоністи обвинувачують Америку за завелику невтральність в палестинській справі. Після відкинення арабської пропозиції, на порядку нарад залишилася британська, що передбачує тільки створення окремої комісії, яка розглянула б справу Палестини та приготовила відповідне звідомлення на звичайну сесію Загального Зібрання О. Д., що почнеться у вересні. Закінчення нарад цеї надзвичайної сесії генеральний секретар О. Д. Тригва Лі передбачує на 17. або 18. травня.

ПРОГОЛОСЯТЬ ВІЙСЬКОВЕ ЗВІДОМЛЕННЯ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 30. квітня. — Рада Безпеки О. Д. в супереч советським домаганням, рішила сьогодні проголосити звідомлення Військового Штабу О. Д., яке сьогодні її доручили після кількох місяців праці військові представники пятьох великодержав. Звідомлення буде проголошене в найблищу неділю.

АВСТРАЛІЯ ПРОТИ ПРИЙНЯТТЯ МАДЯРЩИНИ ДО О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 30 квітня. — Рада Безпеки на сьогоднішньому засіданні рішила передати Загальному Зібранню мадярське подання про прийняття в члени О. Д. Австралійський представник, без попереднього заповідження, виступив взагалі проти розгляданя мадярського прохання, заявляючи, що Мадярщина ще належить до ворожих країн. Проте, під час голосування він залишився сам проти, при здержанні від голосування британського представника.

ЧЕРГОВИЙ ВИСТУП ВОЛЬШЕВИКІВ ПРОТИ УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬНИКІВ.

Берлін, 30. квітня. — Джек Раймонд, кореспондент Ню Йорк Таймс-у, передає черговий виступ двох большевицьких представників агенції ТАСС проти українських скитальників. Згадані кореспонденти відбули поїздку по американській зоні і виходило б, що там їх найбільше інтересували табори скитальників. Щоб не повторювати своїх власних тверджень вони заявляють, що, мовляв, інші скитальники, головно жиди, мали жалітися на антисемітське наставлення українських і балтійських скитальників та обвинувачувати їх, як головних „троблмейкрів". Проте, теж ніхто з жидівських скитальників не виявляв охоти вертатися до Польщі, або до Советського Союзу. З українців тільки одна жінка виявила готовість вернутися додому, але й та заявила, що ждатиме, аж її дочка закінчить школу в Мюнхені. Большевиків найбільше болить, що українські скитальники ще не вимерли з голоду. Свою заяву про українських і балтійських скитальників большевики густо переплітали словами „злочинці", „бандити" і т. п.

ПОЛЯК СВОЄ ЗРОБИВ, ПОЛЯК МОЖЕ ВІДІЙТИ...

Лондон, 30. квітня. — Британський секретар закордонних справ Бевин заявив сьогодні в Палаті Громад, що „найбільша прислуга, яку можна зробити Польщі" було б негайне заверненння додому всіх польських скитальників, включно зі 100,000 бувших польських вояків, що обороняли Англію перед Гітлером. Секретаріят закордонних справ відмовився дати дальші вияснення на тему заяви Бевина та чи вона означає зміну британського відношення до теперішньої Польщі. В американських коментарах пригадується, що міністер Бевин раніше обіцяв, що всі бувші вояки польської армії в Англії будуть включені в англійське життя. Речник британського міністерства заявив, що він не вірить, щоби заява Бевина могла означати „примусову репатріяцію" поляків з Англії.

СТАЛІН ОБІЦЯВ УКРАЇНУ РУЗВЕЛТОВІ?

ПОГОЛОСКИ В УКРАЇНІ. МОСКВА БОЇТЬСЯ „ВІДОСЕРЕДНОГО РУХУ" В УКРАЇНІ.

Москва, 30. квітня. В навечеря перше-травневих обходів московська преса, крім звичайних в таких випадках гасел та „здраствій", друкує всілякі міркування на тему закордонного та внутрішнього положення Советського Союзу. Кореспондент „Ню Йорк Таймсу" Дрю Піддлетон, передаючи ці міркування советської преси, стверджує, що в Москві вперто повторюються поголоски, що Кремль все ще боїться „відосередних рухів" в Україні, на Кавказі та в центральній Азії. Кореспондент рівночасно подає, що найбільш поширені поголоски в містах і селах між Дніпром і Дністром після війни, це твердження, що на конференції в Ялті „Сталін пообіцяв Україну Рузвелтові".

„ПОЛІТИЧНА ВІДБУДОВА" СОВЄТСЬКОГО СОЮЗУ.

Варшава, 30. квітня. Варшавський кореспондент „Ню Йорк Таймсу" С. Л. Зальцбургер надрукував в цій газеті з 1-го травня інтересні міркування про „політичну відбудову" Советського Союзу після другої світової війни, яку вважає не менше важливою, як економічну. До цеї „політичної відбудови" належить відомий вже крик за „поворотом до генеральної лінії", дальше скріплювання партії і її диктатури та „тиха ліквідація" людей, які здобули собі розголос під час війни, головно військові, але які ідеологічно не дуже „благонадьожні". Призначення Лазаря Кагановича намісником Сталіна в Україні зачислюється теж до „політичної відбудови" Союзу.

ПРОГОЛОСЯТЬ ЗВІДОМЛЕННЯ БАЛКАНСЬКОЇ КОМІСІЇ О.Д.

Женева, 30. квітня. Представники Злучених Держав і Советського Союзу в Балканській Провірочній Комісії О.Д. сьогодні спільно заявилися за проголошенням звідомлення згаданої Комісії в балканській справі та за прилюдними дебатами в цій справі. Британський представник обстоював таємність звіту і дебат.

СТАНОВИЩЕ АНГЛІЇ В СПРАВІ РУМУНІЇ.

Лондони, 30. квітня. Британський секретар закордонних справ Бевин потвердив сьогодні в парляменті вістки про арештування в Румунії членів опозиції до теперішнього про-комуністичного уряду та заявив, що британський уряд „пильно приглядається положенню" в Румунії та „почне відповідну акцію", якщо показалося б, що там нарушується мировий договір.

ПЕРЕД ВАЖЛИВИМ РІШЕННЯМ В НІМЕЦЬКІЙ СПРАВІ.

Лондон, 30. квітня. Тут заповідають вже на найблищий час важливі рішення в справі британсько-американської політики в їх двох окупаційних зонах Німеччини. Американсько-британські розбіжності думок в цій справі поважно зменшилися під час конференції в Москві, при чому в багатьох випадках, головно щодо дальшої спільної економічної політики, перемогла британська концепція.

ФРАНЦІЯ БАЖАЄ ТОРГОВЕЛЬНИХ ВЗАЄМИН ЗІ ЗЛУЧЕНИМИ АМЕРИКАНСЬКО-БРИТАНСЬКОЮ ЗОНАМИ.

Париж, 30. квітня. Французькі власті запропонували злученим американсько-британській зонам Німеччини торговельні переговори вже на найблищій тиждень. Французька пропозиція в нічому не зраджує, що Франція бажала б прилучити до згаданих зон теж свою окупаційну зону.

СПРАВА НАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ТРАНСПОРТУ В АНГЛІЇ.

Лондон, 30. квітня. Не зважаючи на тактику відтягування, яку застосовувала відносно мала опозиційна група, британський лейбуристський уряд перевів сьогодні в парляменті ухвалу націоналізації цілого краєвого транспорту, не даючи опозиції можности прийти до слова.

ЗАМАХ НА БРИТАНСЬКУ ВІЙСЬКОВУ ГРУПУ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 30. квітня. (ЮП) — Сьогодні на вулиці міста Салоніки кинено гранату в авто, яким їхала група британських вояків. Один офіцер був убитий, а 19 вояків поранених, в тому 7 важко. Грецький міністер авіяції виїхав до Салоніки, щоб керувати доходженнями.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА КОМУНІСТИЧНУ ПАРАДУ В ТРІЄСТІ.

Трієст, 1. травня. Вчера ввечері відбувалася в Трієсті про-югославська парада, в якій взяло участь 5 до 10 тисяч осіб. Демонстранти несли комуністичні транспаренти з написом „Тіто". В італійському районі міста кинено на демонстрантів дві бомби, від яких були поранені 25 осіб.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіти і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число в понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СУМНІВАЄМОСЬ, ЧИ РОЗВЯЗАВ БИ САМ СОЛОМОН!

Надзвичайна сесія Загального Зібрання Обєднаних Держав радить у Ню Йорку в справі Палестини. Скликано її властиво на те, щоб вибрати для цеї справи окремий комітет Обєднаних Держав, який цю справу провірив би і предложив свої евентуальні пропозиції у вересні звичайній сесії Загального Зібрання Обєднаних Держав.

Важко припустити, щоб до вересня якась комісія могла придумати щось таке нове, що могло б дійсно розяснити скомпліковану проблему Палестини, коли ці, що студіюють цю проблему довгими літами, приходять до такого переконання, що треба хіба другого Соломона, щоб міг її розумно розвязати. Та нам здається, що в таких відносинах, у яких нині світ находиться, не міг би цеї проблеми розвязати розумно й справедливо навіть і сам Соломон. Але так воно є не тільки з Палестиною, але й з многими іншими подібними справами, більшими чи меншими, яких тепер повно в світі. Щоб такі проблеми справедливо розвязувати, треба б спершу світ уморальнити. Сама груба сила, на якій думають спирати теперішні розвязки, тут нічого не вдіє і конфліктів не зліквідує.

В справі Палестини, як і в інших подібних конфліктах, заважують конкуруючі з собою інтереси великих потуг, нафта, торговельні шляхи і т. п. Зокрема дуже важною являється ця територія для Британії, а від часу другої світової війни теж і для Злучених Держав. Арабський світ іде проти Британії та домагається абсолютної контролі над Палестиною, яку вважає своєю власною від 2,000 літ, при чому має попертя не тільки такої великої країни як Індія, але теж і—Советів. Жиди натомісць, говорять про Палестину не інакше як про свою „Святу Батьківщину", країну Давида і Соломона. „Святою землею" є одначе Палестина не тільки для жидів, але і для християн у світі, а теж і для магомедан. Значить, що до міжнародніх між собою конкуруючих інтересів долучуються ще національні конфлікти та релігійні фанатизми. Справа ця стає ще складнішою, як брати під увагу домагання жидів-сіоністів, що змагають до створення жидівської, незалежної держави в Палестині, бо ж так є, що жиди не могли б власними силами цеї держави створити, ні навіть вдержати, якби її справді створено. Така евентуальна жидівська держава мусіла б мати охорону збоку Обєднаних Держав. Крім цього, навіть як би нині Британія забралась з Палестини і зреклась мандату над нею, жиди нічого на тім не скористали б, а тільки втратили б, бо ж вони в Палестині в меншині, а араби в більшості. З другого боку жиди мають претенсії до Британії, бо вона зобовязала себе у жидівській справі Деклярацією Балфура про відбудову у Палестині „Жидівського Рідного Краю".

Усе це — відомі справи, але як це все погодити і розвязати, ніхто не знає. Є тільки надія, що якщо на якусь розвязку дадуть згоду 55 держав, що належать до Обєднаних Держав, то можливо, що це прийметься.

Чи й коли перестали працювати?

Критика, з якою стрічається теперішній плян відсилання робітника на пенсію по скінченім 65 році життя, заставила суспільних діячів відкликатися до теоретичних міркувань філософів і до спостережень практичних діячів щодо цього, як довго людина є працездатною. Тому, що дехто твердить, що не багато людей доживає 65 р. життя, ставлять домагання, щоб признавати старечу пенсію робітникові вже в 60 році життя. А є навіть такі, що твердять, що людина повинна йти на пенсію в 40, 45 і 55 році життя, бо вони вже тоді не є працездатні. Над цею справою йшла дискусія, заки ще заведено суспільне забезпечення перед десяти роками. Тоді прийнято рік 65 для старечої пенсії, але тільки на підставі пересічного переконання, що людина таки колись повинна піти на спочинок. Крім цього американці жили довго переконанням, що треба вжити всіх сил до праці замолоду і вже в сороковому році життя йти на постійний спочинок. Від того то пішов знаний в Америці поспіх у всьому й „палення свічки з обох кінців": Люди перепрацьовувалися в переконанні, що зложать гроші, а тоді заживуть. Практика показала, що таке палення свічки з обох кінців лише вкорочувало людське життя і не було часу опісля використати пізніший вік для приємностей. Що більше: перед війною почато у фабриках звільнювати робітників після 45 року життя на тій підставі, що людина в цьому віці вже не надається до праці Тоді багато людей охопив ляк, що то з ними буде на старші літа. Одначе війна і брак робітника завдали удар таким фальшивим теоріям. Теж наука медицини робила своє, а крім того й суспільні провідники почали шукати способів рятунку проти такого психічного наставлення. Все те склалось на зміну переконання про життєздатність і працездатність людини.

Показується, що нема точно означеного віку, в якому людина стає неспосібною до праці. Навпаки, виявляється, що в пізнішім віці людина набирає нових спосібностей і може приноровити себе до іншої праці. Тепер прийшли до переконання, що можна навіть піти на пенсію, але треба дальше працювати. Працювати доти, доки лише сил стане. Праця така може принести хосен самій людині, що працює і людям, з якими вона живе. Людина, що працює, чується вдоволена, весела і не є тягарем для свого оточення. Своїм досвідом вона може послужити іншим і в такий спосіб стає хосенним для родини, громади, суспільности.

У теперішніх повоєнних часах, коли то світ потребує повно творчих сил, просто гріхом було б примусово посилати спосібних людей на пенсію і відставляти їх з роботи. Якраз треба використати їхній досвід на те, щоб припинити безупинне експериментування в молодім віці. Треба вказати молодим людям на експерименти старших, щоб молодші могли використати їх для себе у своїй життєвій мандрівці.

Ті, що матір розпинають!

(Лист з Европи).

Мені, людині зі Советського Союзу, випадково потрапила в руки брошура-реферат о. Володимира Клодницького п. з. „Суверенна українська держава і українська заморська еміграція", та деякі інші американсько-українські видання і газети большевицької пятої колони. Біль, образа, огида, злість — такі почування наповнюють серце, читаючи ці писання. Найбільше місця там віддається ідеологічним противникам, накидуючись на них грубою лайкою та вуличними словами, що давало б право на таку саму відповідь, бо на неї вони таки справді заслуговують. Але, перш ніж висловлювати свої думки, хочу сказати дещо про себе, бо хто пише — значить не менше, ніж те, що пише. За всякими ж бо словами в першу чергу стоїть жива людина.

Мені 26. років. Я зі Советської України. З якого міста, чи села — міг би також назвати, але не хочу, щоб ціла моя місцевість потерпіла за мене. Я вчився і виховався в большевицькій школі. З 1937 р. я був членом Комсомолу, працював по різних установах та редакціях, пишучи статті, вірші. Тепер живу у Німеччині і нізащо не хочу повертатися до Радянської України. Від самого народження я дихав радянською атмосферою. І тепер вона стоїть мені в горлі. Якщоб мене хотіли силою відправити додому, то я краще сам відправив би себе відразу ж на той світ, не маючи потреби зазнавати тих пекольних терпінь, що їх зазнають народи Советського Союзу.

Я зовсім не думаю переконувати американсько - українських комуноїдів, бо такі хвороби, як комунізм, можна лікувати тільки радикальними операціями. Стаття моя звернена до тих, хто ще не цілком заражений комуністичною проказою та має деякі шанси вилікуватись. Автім, я хочу тільки ствердити деякі факти, навязуючи загально до тверджень, які довелося подибати в маячінні відрізаних комуністичних голов на американському континенті. Бо як інакше можна назвати ці каригідні абсурди, що їх там пишеться. Якийсь отець-комуніст, та ще й доктор політичних наук, пише: „Щоб бачити якесь явище в реальному світлі, то не конче треба бути комуністом, з вистане мати громадську честь, сумління і розум". Справді, чести, сумління і розуму потрібно тим американсько - українським комуноїдам. Щоб зрозуміти якесь явище, треба його бачити, і бачити не якнебудь, а своїми власними очима і не якиминебудь очима, а здоровими, що помічають і розрізняють усі кольори. Звідки ви, американські комуноїди, знаєте про Радянську Україну? Ви там жили? Ви там були? Чи може знаєте з того, що вам прислали, чи сказали Сталінські висланники? Якщо ви все так знаєте, то копійка вам ціни в базарний день. Ви пишете про честь, про розум і робите враження сліпого, що пише про кольори.

У всіх українських комуноїдів закордоном, якщо вони не є продажними шкурами, що ради будьякої особистої користи помагають „матір розпинати", є велика хвороба, що зветься глупотою. Вони звертають увагу на форму і не дивляться на зміст. Форма їх захоплює так, як малого хлопчика захоплює червоне; все: і хустка, і сукня, і плащ, і державний прапор. Що не було б, аби червоне. Для них — аби назва України. Вони — телячими радочами стрибають, почувши — навіть не побачивши — про червоне, про червону Україну — колонію Москви.

Вони захоплюються зовнішними ознаками державности, які кожну здорову людину тільки до глибини душі можуть обурювати, знаючи який і чий зміст у тих „державних" формах. Бо в них хвороба, своєрідна сліпота, яка дозволяє бачити тільки форму, а не зміст. Вони їстимуть гуму, вироблену у формі ковбаси, смакуватимуть яблуком з цегли. Горе сліпим і засліпленим, горе глухим і недоумним, прокляття тим, що дивляться та не бачать.

Вони чують з Москви „Наталку Полтавку", „Взяв би я бандуру", читають навіть вірші та газети українською мовою і думають: Он де держава, он де Україна, он де рай. Мануїльський їде до Сан Франсиско, до Лондону, до Ню Йорку та домагається прав для... Індонезії, або Греції, або якоїсь іншої Югославії. А щоб так сталося, якби той Мануїльський заговорив, наприклад, що від України відірвано частину Курщини і Вороніжчини, де є 60% українського населення? А якби він так згадав про українську Кубань, яку чомусь не „возєднують" в одній „українській державі"?

Вони, комуноїди, кажуть: розвивається українська культура; вони читають вірші Сосюри, Первомайського, Тичини і думають: от де рай. А чи знають вони, що той сам Сосюра сидів у будинку божевільних, бо не міг витримати того, що робилося навколо нього? Сосюрених приятелів, а може і рідних, постріляно, або вислано на Сибір, а Сосюру залишили про людське око (про ваше, комуноїди), щоб показати: у нас Сосюра, Рильський, Тичина. Бо як постріляти і цих, то хто писатиме тоді вірші про Сталіна? В Україні розстріляно більше 120 письменників і літературознавців. А чому ж то Америка не стріляє своїх письменників, чому не робить цього Англія, Бельгія, Франція, чому не роблять інші країни? А Україна, виходило б, постріляла своїх письменників, постріляла за те, що її любили більше, ніж червону плахту.

А чи ви знаєте письменника Мирослава Ірчана? Він приїхав до Советського Союзу з Америки, а потім його поїхали на Сибір. Не було вам ніколи інтересно довідатися чому? А може б так самі поїхали до того советського раю і довідались?

А чи знаєте ви, що у вашій „українській" червоній армії говорять тільки по-російському, що в містах Києві, Харкові, Дніпропетровську, Одесі не побачите майже ніде української вивіски, що українську пісню можна почути з Москви, але дуже рідко з Києва? А чому це в Англії говорять по англійськи, в Італії по італійськи, а в Україні по російськи?

А чи знаєте ви, комуноїди, що в автора цього листа весною 1933 року, коли йому було 13 років, вже були попухли ноги з голоду і що він та його рідні врятувалися від голодної смерти тільки тим, що він з братом крав на колгоспному лані колоски жита? Але що вам до того? Ви тоді їли білий американський хліб та декламували про советський „рай на землі".

А після голоду в 1933 році в українські села переселено москалів та білорусів. А я, маючи тоді 13 років, виходив з острахом з дому, щоб бува хто не зловив, та не зварив з мене борщу, або не зготував печені. А я сам переступав трупи, що померли з голоду. А мого приятеля, з яким я в 1930 році стеріг баштани, зїла мати. Через тиждень і сама померла, а з їх 8-особової родини не залишилось нікого в живих. Мої друзі дитячих років лежать по городах і ніхто не відзначив їхньої могили навіть звичайним вербовим кілком, бо ніхто не знає: може їхнє тіло рознесли ночами голодні люди того проклятого року? Бо навіть собак тоді не було, всіх поїли люди, і я тепер не знаю, де поділись мої друзі. Тоді мені було не до них, бо я теж був голодним звірем, що міг би був когонебудь зїсти... Ви не вірите, ви смієтесь... Бог вам суддею хай буде, коли душа ваша діявольська.

А в осені 1932 року ходили по хатах комісії і вимітали „лишки хліба", — все, що попадало на очі: хліб, квасолю, горох, просо, навіть макуху, не звертаючи уваги на сльози та благання матерей, на плач дітей. Мій батько в такі дні „викачки" ходив по подвірю білий, як мерлець і думав, якби то зберегти для своїх дітей бодай жменю хліба. І він не знав, як це зробити, бо іроди шукали навіть по кишенях, за пазухою. Це свята правда і ці мої слова потвердять незабаром всі 40 мільйонів українців. Тільки ви, окаянні, ще сьогодні про „щасливу" Радянську Україну деклямуєте. Бо ви тоді їли білий американський хліб, як ваш сусід на вашого, може, брата сильця наставляв, щоб його зїсти. Ви, прокляті!

А чи ви чули щонебудь про НКВД, про Соловки, про Сибір, про Біломорсько-балтійський канал, про розкуркулення, про колективізацію, про „позики" для держави? Чи чули ви, що у Вінниці відкрито було масові могили на майданчиках, де раніше танцювали? Чи знаєте ви де поділись військово - полонені українці, що були у Фінляндії. І чи знаєте ви, що там пропала ціла т. зв. Житомирська дивізія і нетільки вона одна і чи не думали ви, чого то українці повинні йти війною проти фінів тоді, коли де та в Бога Фінляндія і де Україна? А в мого сусіда 5 синів полягло на фінському фронті і чи це не нагадує вам дещо з історії Петра Першого? Але де вам до історії, вам, зараженим московською сліпотою.

А чи не чували, припадком, про „позики для держави"? Ні? А я знаю. В 1940 році мене посилали збирати позику для держави серед колгоспників прямо на поле, де вони косили колгоспне жито. Бригада агітаторів, до якої запрягли і мене, складалася з 7 чоловік. Ми приїхали на поле, а колгоспники, чоловіки і жінки, розбігалися хто куди. Жінки плакали, сидячи під полукіпками і просили не вимагати від них стільки грошей, скільки треба було для ненаситної держави і яких вони не мали. А я теж ходив поза полукіпки та втирав сльози гніву, ненависти і... безсилля.

А чи ви чули щонебудь про висилку українців до Якутії? Звичайно, що не чули, бо ви сліпі і глухі, ви дивитесь і не бачите, ви слухаєте і не чуєте. Ви, американські комуноїди. І тільки подумати: в 1933 році вимерло в Україні, хай і не 10 мільйонів, „тільки" шість, а в Україні все рівно не стало місця для українців і треба їх переселювати в Якутію, на Сибір. Не злочинців, не злодіїв, а чесних, трудящих українців. І чим українець чесніший, тим певніша його висилка.

Ви говорите про „возєднання" українських земель та вихваляєте колгоспи. А чи знаєте ви, що таке колгосп? Ви цілком певно не знаєте, бо якщоб знали, то ваш рот не відкрився б, щоб його вихваляти. А я знаю, бо я жив між колгоспниками і мої батьки в ньому працювали, заливаючись потом та заробляючи... трудодні. Ви не працювали в колгоспі, ви не рубали дров на Сибірі, то як же ваш язик повертається хвалити те, що інші проклинають?

Ви говорите про релігію в Советському Союзі та посилаєте ваші брехні нам, що самі бачили, як стріляли священиків, наче собак на дорозі, як нищили ікони на базарах (я сам бачив; як палили), як з церков робили зерносховища і клуби (я сам виступав в тих клубах), як били на шматки церковні дзвони (мої дядьки — ковалі; вони побили дзвони в моєму селі, бо так їм наказано).

Усіх злочинів комуністичної влади не списав би на воловій шкурі, не перечислив би невинно вбитих чекістами людей, не зміряв би людського горя в тричі проклятому советському пеклі, а там десь далеко, за морем трапляються окаянні, що хочуть нам говорити про советський „рай", з якого ми тільки припадком з життям вирвались. Горе сліпим і засліпленим, прокляття большевицьким душогубам та їх помічникам!

Гнат Дядюренко,
Баварія, Німеччина.

Ол. Луговий. Права застережені.

Дажбожі Внуки

I.
НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

22)

— А коли розумієш, то чого сперечаєшся? — картав батько. — Ти майже не шукав, так судилося, що воно тебе знайшло!... Майно наше, доня наша і ти наш!... Якщо ти такий впертий, — добре!... Завезу тебе на фарму... Помучся трохи, попробуй, я не сперечний! Але Іринка на нас з мамою наріікатиме!... За ціну не вмовляймося, братимеш, скільки тобі потрібно буде...

— А скільки робітникам платите?

— Одну чверть сотні, а обом замужнім, — це чоловік і жінка сімдесять місячно, — вихопився Ставрович.

— То й мені платитимете по чверть сотні...

—Бачу, синку, що самі ми до нічого не договоримося! — батько сміявся. — Знаєш що?

— Прошу казати!...

— На нашого суддю візьмемо Іринку. Як вона нас розсудить, так і буде... Добре?...

— Вона за вами тягнутиме! — не піддавався хлопець — Але нехай, де моє не пропаде... Тільки з умовою: ні ви, ні я не вмовлятимемо її. Нехай вона своїм розумом розсудить...

— Згода! — погодився батько.

Певно, оба сподівалися, що Ірина погодиться на його думку — кожний собі. Хотів Ростислав на суддю обрати ще другу Ірину, свою маму. Не стало часу, раз тому, що підїздили до дому, по друге — Ростиславові прийшло до голови, що наречений батько матиме право покликати на суддю другу маму, Марію Юрківну. Краще вже з одним суддею обходитися!... Любці розповість, переконає її, що інакше не може бути... А зрештою — пристане на її присуд, іншої ради нема!...

З думкою написати про все матері — про чудову дівчинку, гідних, любих батьків, велике майно, що з дівчиною наче з неба нежданo, негадано впало на нього — помирився. Напише ще нині. Пригадав: субота завтра. Лист зайде в неділю, лежатиме на пошті до понеділка. Встигне написати завтра рано. Вдень поїде з татом на фарму...

Поки вернули — крамницю замкнено. Заїхали в гараж. Ростислав з валізками пішов у кухню, ту в хаті, дверями з городу. В кімнатах світилося. Зайшовши до своєї кімнати — засвистав з вдоволення, побачивши, що його дівчина наготовила. Вона щось говорила з матірю, з кімнати батьків чулися голоси, а пан Ставрович не сходив ще нагору. Голосно побажав доброї ночі. Мама й дочка йому відповіли. Пригадавши — мати сказала, може він хоче викупатися, у ванні стоїть два чайники горячої води. На купання радо пристав. Дістав похапки шматтям, мило, рушник, щітку й погнав у ванну. Плюскався у милиню, обдумував лист до матері, що він їй писатиме... Що ж мати подумає? Адже на казку те все подібне! Поїде за матірю з Іриною, з місяць попрацювавши... Не сумнівався — що обі припадуть собі до вподоби. Хіба знайдеться людина, щоб не любила його Любки?...

Вона вийшла від матери. Підійшла до дверей, потиху сказала „Добраніч". Він відповів. Дівча зачинилося у себе. Поки викупався — пройшов батько і все затихло.

Молодим освіженим лошаком пірнув Ростислав на постіль, і ойкнувши вхопився за бік. Відкинув покривало, подивитися, що там за біда? Плитка молочної шоколяди, велике червоне яблуко, пачка сигарет, сірники... Добре, що не запалилися, коли він гепнувся на них всею вагою тіла... Але об яблуко добре вдарився ребрами!... Знав, чия то робота. На його думку заносило негарним. Може взяла без відома матери, ну і в крамниці рахунок згубиться, коли часто його гоститиме. Завтра її попросить більше так не робити. Та чого завтра, адже вона за стіною, двері в її кімнату відчинені. Хрупаючи любої дівчини дарунки, закликав її потиху:

— І рисю!

— Прошу! — сказала зза стіни.

(Дальше буде).

Проф. П. Ковалів

Мова нашого народу.

(Надіслане з Европи).

Що найбільше нагадує нам про нашу рідну землю, про рідну Україну, як не рідна пісня, рідне слово! Хто з нас не пережив почуття радости, як тільки нам трапилося почути серед чужого оточення мотив рідної пісні! Той мотив, що до нього так звикло наше вухо і що його раніше сприймали ми з якоюсь байдужістю, тепер видається нам особливо гарним, особливо приємним, дуже близьким, справді рідним! Хто з нас не переживав якогось особливого почуття любови до рідного слова, почувши його десь випадково на вулиці чужого міста! Слово те ще більше стає нам рідним, ніж було раніше. А може хтось із нас раніше байдуже, навіть зі зневагою ставився до рідного слова, до рідної мови, величаючись знанням чужої мови, то чи не відчували ви якогось хвилювання, почувши раптом це рідне слово, слово рідного народу на чужині, серед чужих людей?

Збудження національного почуття і разом з тим почуття поваги до рідної мови, як великого національного чинника, збудження такого почуття на чужині у людини, що не втратила ще зовсім своєї національної душі, є доконечним фактом. І тільки та людина, у якої зчерствіла національна душа, може відразу не відчути того хвилюваня, заспокоївши себе думкою, що вона ж завжди вважала себе українцем, а мова — то другорядна справа, яка принципового значення не має в житті нації.

Але навіть і в цих випадках, коли у вас є хоч крихта українства, ви відчуєте якесь особливе хвилювання, священну повагу, почувши після довгої перерви пісню або слово вашого народу, від якого ви все ж таки не відрікаєтесь, а вважаєте своїм народом. Так, дорогі читачі, це правда, якої ніхто не може заперечити, як не може заперечити того, що людина — член якогось певного національного колективу, носій якихось певних національних традицій, звичок тощо.

Ось приклад того, як збуджується любов до рідного слова у людини, що перебуває на чужині. Українка на праці в Німеччині, діставши після довгої перерви українську газету, з почуттям великої радости пише до редакції листа й просить прийняти від неї „палке від щирого серця вітання"; вона бажає всього найкращого в житті, яке „протікає на тлі чудової української природи під вибухом стрілен і розривом куль". А далі пише: „За довгий час мого перебування в Німеччині я не могла дістати жодного українського листочка, на якому було б написане хоч одне українською мовою слово. У перші дні мого перебування в Німеччині я не знаходила собі місця, мене дуже обіймала нудьга без книжки і газети, хоч — сказати по правді — роботи було досить; але якась внутрішня сила нудила мене, немов би я „згубила свою душу". І далі з щирістю: „Напевне не можете зрозуміти, яка самотність на чужині: мало знаючи німецьку мову (хоч раніш і вчила її), у перших часах цілком не маючи знайомих і товаришів, з ким можна було б поділитися думками, я відчувала якусь нудьгу, що завжди стискала моє серце. Ніхто тебе не розуміє або не хоче розуміти. За батьківщиною дуже скучала". І далі з глибоким переживанням: „Одного разу я випадково зайшла до нової знайомої товаришки з Галичини. У неї на столі лежала газета. Великі букви „Краківські Вісті" дуже чітко виділялись на білому папері. З неймовірною швидкістю я схопила газету. Руки мої дрижали, і серце моє забилося в грудях, як наче я побачила перед собою дуже близьку людину, яка розуміє моє почуття. Я дуже швидко перечитала газету з першого слова до останнього — я в перший раз читала газету за мої півтора роки перебування в Німеччині. Яка радість охопила моє серце! Перед моїми очима відкрилась картина рідної, любої, дорогої України. Мені здавалось, що я не газету читала, а розмовляла з земляками України" (Краківські Вісті, 1944, ч. 160).

Таке щире й непримушене визнання нашої українки розкриває всю глибінь пошани до рідної мови, а її переживання є яскравим доказом існування тієї великої сили, що зветься національною свідомістю. Неначе в фокусі зійшлися ці два великі національні чинники. Збудження національної свідомости сталося в звязку із збудженням великої любови й пошани до рідної мови, до рідної газети, що на неї накинулась так наша українка, наче голодний на їжу, перечитавши її „з першого слова до останнього".

Ніколи питання національної свідомости не стояло так гостро, як воно стоїть тепер, коли на широкому фронті еміґрантського життя ідуть велитенські змагання за піднесення чести свого народу. Чи наважиться тепер хто сказати, що йому однаково, якою мовою він буде говорити (аби говорити й порозумітися з іншими), коли чужинці, великі патріоти своєї нації, пильно прислухаються до кожного, в якій мірі відповідає його діяльність, його поводження станові його національної свідомости, поваги до рідної культури, до рідної мови! Думаємо, що ніхто не наважиться це зробити, особливо тепер, коли наші українці в Европі своєю високопродуктивною, хоч і підневільною працею завоювали високу честь українській нації і ще раз ствердили, так би мовити, засвідчили ту велику працьовитість, здібність і любов до праці, ту, скажу так, закоханість у праці, яка властива природі українського народу.

І коли праця кожного українця проявляється в кращих її наслідках, то національна свідомість проявляється насамперед у мові. Мова — основа національної свідомости. Хто шанує рідну мову, той поважає свій нарід і його культуру, бо мова — то серце народу, творча сила нації, основна ознака нації. Люди, що зрікаються своєї національної мови, вони цим самим зрікаються свого народу. Мова — душа народу, отже й душа цілої нації, і через те вона найбільша ознака людини, як розумової істоти, і цілої нації, як етнічної збірноти. І коли людина є свідомою того, що вона належить до певної етнічної збірноти, то цю свідомість вона здобуває тільки через мову, як основу розумової діяльности.

Нація тільки тоді стає нацією, коли вона має свою власну національну мову. Більше того, ця мова мусить бути до того ще культурною, літературною, інакше нація не буде нацією, а лише напівтнографічною масою, на що не раз указував відомий знавець національного питання і видатний історик Михайло Грушевський. Помиляються й дуже помиляються ті наші люди, що мову вважають другорядним чинником в житті нації. Мова — творча сила нації, і тому вона є найпершою ознакою живостіння національного організму, а відтак і національної свідомости.

Помиляються ті наші люди, які вважають, що в вирішенні національного питання принципову ролю відограє не мова, а чин і національна свідомість. Помиляються тому, що не розуміють самої суті мови, як творчої сили нації, розцінюючи мову лише як знаряддя передавання думки, знаряддя спілкування між людьми. Через те, мовляв, українську національну культуру можна будувати й неукраїнською мовою.

Мова — творча категорія, вираз національної ідеології, носій національного руху, національних традицій. Де панує рідна національна мова, там шириться національна свідомість, національний чин. Національно свідомим є той, хто насамперед шанує рідну мову, як найбільшу творчу силу нації. Хто ж не шанує рідної мови, той не може бути національно свідомим, не може проявляти будь-якого національного чину.

Ми, українці, в питанні мови повинні зайняти тверду позицію, цілком усвідомлюючи, що не тільки знання самої мови, пошана до неї, але й цілковите розуміння мови, як творчої сили нації, веде до національної свідомости, до здійснення цієї свідомости в прагненні національного ідеалу.

Вшанування громадської діяльности Івана Панчука

В неділю, дня 27-го квітня, українська громада в Дітройті вшанувала громадську активність адв. Івана Панчука влаштованим в його честь прийняттям в Народньому Домі. В прийнятті взяли участь численні представники американського і українського громадянства з мейором міста Джефрісом на чолі. Виголошено цілий ряд промов та відчитано привіти, між іншими від сенатора Ванденберга, губернатора Сіґлера та інших визначних американських і українських громадян. Під час прийняття відбулися різні мистецькі виступи, м. і. дівочого хору під проводом Степанії Андрусевич, українського національного хору „Думка", танцюристів з „Бояна", піяністки Наді Дячун, а Марія Ясінська написала спеціяльну поезію в честь Панчука. Тостмайстром був Олександер Стек, а усіх приявних на прийнятті було 1,500 осіб. Місцева американська преса надрукувала широкі звідомлення з цього прийняття, поміщуючи відповідні фотографії та вичислюючи заслуги адв. Івана Панчука для американської демократії, для міста Дітройту та для американсько-українського громадянства. Адв. Іван Панчук, що є предсідником Злученого Українського Американського Допомогового Комітету з осідком у Филаделфії, головою місцевого Доп. Комітету, головою Федерації Українців стейту Мишиґен та загально відомим і шанованим громадським робітником, занімав вже всілякі чолові пости не тільки в американсько-українському житті, але й в американському взагалі. Президент Ради Міжнародного Інституту в Дітройті, Г. Н. Джансон, в своїй промові під час прийняття цілком заслужено назвав І. Панчука „передовим громадянином".

Іван Панчук, що має сьогодні 43 роки, належить до молодої американсько-української генерації. Його батьки еміґрували з України, а він сам народився та виховався в Америці. Він завжди належав до найактивніших членів американсько-української громади і своєю працею вибився теж на одного з її найвидатніших провідників. В своїй промові під час прийняття І. Панчук заявив, що співпраця всіх етнічних груп зробила Дітройт великим, як праця всіх національностей зробила великою Америку.

Адв. Іван Панчук закінчив правничі студії на Мишиґенському університеті 1928 р. В р. 1937 був іменований заступником генерального прокуратора, а в 1942 р. став головним синдиком „Федерал Лайф енд Кежуелті Компані". Був одним з організаторів воєнного скарбу (Вор Чест), членом екзекутивного комітету кампанії в користь Червоного Хреста та воєнних бондів. Панчук є членом - основником Міжнародного Інституту та його першим заступником президента. Адв. Іван Панчук був теж одним з організаторів Українського Конгресового Комітету Америки. Українська громада в Дітройті, вшановуючи громадську роботу адв. Івана Панчука, була без сумніву виразником почувань всіх американських українців.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

2. травня 1907 р.

ЩО ПИШУТЬ ПРО ЕПИСКОПА-НОМІНАТА.

Коли іменування о. С. С. Ортинського на становище епископа для Америки стало фактом, то людоньки розбалакалися. „Амер. Русскій Вістник" приписує виключно собі, чи там „Соединенію" заслугу в тому; о. Обушкевич, редактор москвофільської „Правди", коли самий втратив надію на мітру, робить добру міну; а москвофіл Гладик у своїм назадницькім „Поступі" своїм звичаєм лає номіната вуличними словами. Мадярські газети бісяться, що епископом став українець, а не о. Годобай, або який інший мадярон. Але щось і поляки негодують на о. Ортинського, бо ось що пише польський „Курєр Нюйорскі": „Ворог поляків приїздить до Злучених Держав. — Ми засягнули інформацій про особу того нового церковного достойника і ось показується, що о. Ортинський є у своїх переконаннях невідродним братом гайдамаків, пропаґатором тих самих ідеалів, а навіть вважається за найрадикальнішого щодо політичних переконань монаха у своїм чині. Отже о. Шептицький хоче мати теж і на епископськім престолі в Америці агітатора суспільної ненависти".

НЕ ДАЙТЕ СЕБЕ ЛАЯТИ!

У Толідо, Огайо, виходить польський щоденник Америка-Ехо, який розходиться теж і між українцями, бо це ніби поступовий часопис. Тимчасом у виданні з 17. квітня б. р. читаємо в цім часописі таке: „Ще про справу нападу русинів на львівський університет. „Гонєц Польскі", часопис видаваний у Львові, звідомляє, що слідство проти українських академиків за напад на львівський університет буде ще раз переведене. Показалося, що найвизначнішу участь у проводі того нападу брали мабуть члени жидівського товариства „Бунд", що прибули з Росії. Провідником тих бундівців мав бути якийсь Хаїм. Це лише прибране імя, бо дійсного його імени не відкрито". Після передання цеї „новинки" в цілости пише „Свобода" таке: „Більше брехливої і підлої вістки про українців „поступова" газета „Америка Ехо" не могла надрукувати. Сподіваємося, що жаден розумний українець не стерпить, щоб тут, на вільній землі, за його гроші ще його лаяли".

УКРАЇНСЬКІ ПОСЛИ В РОСІЙСЬКІЙ ДУМІ.

Група українських послів в Думі ділиться поміж партії: трудовиків 22, симпатиків трудовиків 8, соціял-демократів (селян) 4, Народної Свободи 2, соціял-революціонерів 2, народніх соціялістів 1, селянської спілки 1. По губерніях: Київської 12, Подільської 10, Чернигівської 6, Харківської 6, Катеринославської 1, Полтавської 1, Курської 1, Кубанської 1, Нижне-Новгородської 1, Сирдарінської области 1 — разом 40 чоловік. (Рідний Край).

УКРАЇНЕЦЬ ШКІЛЬНИМ ІНСПЕКТОРОМ В КАНАДІ.

Від 1. травня 1907 стане інспекторувати в манітобських українських сільських школах українець Павло Гіґійчук, родом з Галичини. Він покінчив учительську семінарію у Винипегу і агрономічний курс.

Українська громада в Шикаґо під знаком великої імпрези.

Дальші наради в справі прийняття артиста Івана Годяка в місті Шикаґо відбулися дня 23. квітня. На нарадах було присутніх 150 представників різних організацій.

Представники різних Комітетів здали свої звіти з поступу приготування, який виказав великі успіхи та велике заінтересування, як членами Комітету, так цілим загалом міста Шикаґо. Між іншим, з великим успіхом поступає збірка за оголошеннями на друкування матеріялів та програми в Пропамятній Книжці.

Предсідник Роман Смук здав звіт зі своїх приготувань та начеркнув плян програми, який мав би бути слідуючий:

1) Головною особою цілої програми буде фільмовий артист **Іван Годяк.**

2) Крім артиста Івана Годяка будуть брати участь: артистка **Донна Ґресько,** скрипкове сольо, при акомпаніяменті **Ольги Дмитрів,** артистка **Марія Полиняк-Лисогір,** сопранове сольо, артист **Александер Кульпак,** басове сольо.

3) Злучені Хори міста Шикаґо, спеціяльно для цеї оказії виступлять в національних строях для декорації сцени та створення української картини.

Будуть ще інші точки, як привіти від ґовернора стейту Ґріна, майора міста Кинели та інших визначних осіб.

Поза чисто місцевими справами рішено просити всі громади по цілій Америці урядити в цей день різні імпрези та прислати свої декларації на адресу адвоката Романа Смука, що всі будуть слухати передаваної програми, дня 10-го травня в годині 8:30 вечером.

Також рішено просити місцевих громадян і **самим купувати та продавати чужинцям як найбільше білетів, щоб** 3,500 місць були виповнені вщерть.

НАНОВІШИЙ ПРУЖИНОВИЙ БОМБЕР. В Балтімор, Мериленд, випробовують тепер отсей сайновіший модель пружинового бомбера („Джет Бомбер"). Його скорість держать далі в тайні.

ПРОТОКОЛ

З НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ, ЩО ВІДБУЛОСЯ В ДНЯХ 17-го ДО 21-го БЕРЕЗНЯ 1947 РОКУ В ДОМІ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ.

4)

ВИПЛАТИ З НАРОДНОГО ФОНДУ ЗА 1946 РІК.

Стипендії для української молоді в Злучених Державах і Канаді.

Відділ	Число студентів	Сума	Відділ	Число студентів	сума
7	2	100.00	287	1	50.00
30	1	25.00	292	2	110.00
31	1	50.00	304	1	50.00
63	5	275.00	317	1	50.00
75	1	75.00	330	1	50.00
85	1	50.00	364	1	50.00
163	1	75.00	371	1	50.00
228	1	50.00	389	1	35.00
229	1	50.00	430	1	35.00
230	2	100.00	432	1	75.00
231	2	100.00			
271	1	50.00	Разом	30	1,555.00

Поміч добродійним і культурним установам.

Злучений Українсько Американський Доп. Комітет	$7,500.00
Американський Червоний Хрест	1,000.00
Український Конгресовий Комітет	1,000.00
Сиротинець у Филаделфії, Па.	300.00
Українська Вища Школа в Стемфорд, Конн.	250.00
Українська Дівоча Вища Школа в Fox Chase, Pa.	250.00
Дім Старців у Sloatsburg, N. Y.	250.00
Jersey City Community Fund	250.00
Вищі Просвітні Курси в Канаді	250.00
Український Правосл. Семинар у Филаделфії, Па.	150.00
Український Правосл. Семинар у Ню Йорку, Н. Й.	150.00
Разом	$11,350.00

На видавництва в англійській мові.

"UKRAINE"	$2,588.13
IVAN FRANKO	809.50
Разом	$3,397.63

ЗІСТАВЛЕННЯ.

Стипендії для української молоді	$ 1,555.00
Поміч добродійним і культурним установам	11,350.00
На видавництва в англійській мові	3,397.63
Разом	$16,302.63

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛЯНСУ

старших членів і Молодечого Департаменту У. Н. Союзу 31. грудня 1946 року.

Стан чинний:		%
Готівка	$ 576,951.09	6.45
Моргеджі	993,274.24	11.07
Бонди	6,734,851.82	75.10
Реальности	239,500.00	2.67
Позички членам	414,631.16	4.63
Друкарня	6,192.51	0.08
Разом	$8,965,400.82	100.00%

Стан довжний:		%
Посмертний фонд нових родів обезпечення	$7,591,334.37	84.67
Адміністраційний фонд	212,218.11	2.37
Конвенційний фонд	8,648.97	0.10
Запомоговий фонд	121,667.89	1.36
Народний фонд	5,495.45	0.06
Посмертний фонд старого роду обезпечення	75,952.77	0.85
Резервовий фонд	14,565.73	0.16
Сирітський фонд	84,416.52	0.94
Фонд обезпеки інвестицій і смертности	93,812.85	1.05
Фонд Згоди Братств	14,671.62	0.16
Посмертний фонд Молод. Департаменту	689,649.92	7.69
Адміністраційний фонд Молод. Департ.	52,966.62	0.59
Разом	$8,965,400.82	100.00%

Стан довжний:

Посмертний фонд нових родів обезпечення, посмертний фонд старого роду обезпечення, посмертний фонд Молод. Департаменту і резервовий фонд	$8,371,502.79	93.38%

Стан чинний:		%
Готівка	$ 576,951.09	6.45
Моргеджі звичайні	802,959.31	8.95
Моргеджі Федеральної Мешк. Адмініст. (F. H. A.)	190,314.93	2.12
Бонди Злучених Держав	3,997,250.00	44.58
Бонди Канадійські (державні)	176,677.75	1.97
Бонди стейтові	67,028.54	0.75
Бонди муніціпальні	347,501.10	3.88
Бонди залізничих компаній	19,164.11	0.20
Бонди публичної вжиточности	2,051,139.07	22.88
Бонди індустріяльні	76,091.25	0.84
Реальности	166,750.00	1.86
Дім У. Н. Союзу	72,750.00	0.81
Позички членам	414,631.16	4.63
Друкарня	6,192.51	0.08
Разом	$8,965,400.82	100.00%

ЗІСТАВЛЕННЯ БІЛЯНСУ І АКТИВ.

Білянс старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу з кінцем 31. грудня 1946 р.		$8,965,400.82
Активи не втягнені до загального маетку (None Ledger Assets)		
Відсотки платні на моргеджах (accrued)	$ 5,540.59	
Відсотки платні від позичок на членських грамотах	9,173.78	
Відсотки платні на бондах (accrued)	41,347.47	
Відсотки платні на банкових депозитах (accrued)	60.78	
Залеглі місячні вкладки з відділів	3,234.29	
Разом не втягнені активи		59,356.91
Разом усі фонди і не втягнені активи		$9,024,757.73
Обниження актив (Deduct Assets not Admitted)		
У замороженім банку	$ 4,884.97	
Бонди понад AMORTIZED VALUE	10,725.57	
Позички на членських грамотах суспендованих членів	3,385.99	
Друкарня	6,192.51	
Вирівнання грошевої різниці між канадійською й американською валютою	225.00	
Разом обниження актив		25,414.04
До перенесення		$8,999,343.69
Невиплачені посмертні запомоги	$ 2,952.92	
Невиплачена посмертна запомога зголошена за 1946 рік	1,000.00	
Невиплачені нагороди за нових членів і т. п.	5,263.00	
Вкладки вплачені згори	77,730.36	
Дивіденда для членів на 1947 рік	89,000.00	
Сирітський фонд	79,054.32	
Народний фонд	5,026.91	
Фонд Згоди Братств	14,686.95	274,714.46
Резерва, якої вимагають асекураційні закони на обезпечення членських грамот в нових родах обезпечення і в старім роді обезпечення (American Experience 3½%)	$5,252,595.00	
Резерва, якої вимагають асекураційні закони на обезпечення потвійного обезпечення (Additional Accidental Death Benefit)	106.00	
Резерва, якої вимагають асекураційні закони на обезпечення дітей у молодечім департаменті У.Н.Союзу (Juvenile—Standard Industrial 3½%)	274,282.00	$5,526,983.00
		$5,801,697.46
Надвишка резерви й інші фонди У. Н. Союзу (Unassigned Funds)		3,197,646.23
Разом		$8,999,343.69

ЗІСТАВЛЕННЯ ВИПЛАТ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ старших членів і молодечого департаменту У. Н. Союзу за 1946 рік.

	Запомог	Сума
З кінцем 31. грудня 1945 року остало не виплачених посмертних запомог	4	$ 1,202.92
Від 1. січня до 31. грудня 1946 р. померло	317	255,301.00
Разом	321	$256,503.92
Від 1. січня до 31. грудня 1946 р. виплачено	315	252,232.96
Осталося до виплати	6	$ 4,270.96
Полагоджено компромісово	—	1,318.04
З кінцем 31. грудня 1946 року остається не виплачених посмертних запомог	6	$ 2,952.92

Виплати запомог з фонду запомогового.

	Запомог	Сума
За час від 1. січня до 31. грудня 1946 року було зголошених	804	$26,495.00
В році 1946 виплачено	800	26,345.00
Остало	4	$ 150.00
В році 1946 уневажнено три запомоги з причини смерти членів	3	110.00
В році 1946 один член відмовився приняти запомогу	1	40.00

НЕВИПЛАЧЕНІ ПОСМЕРТНІ ЗАПОМОГИ 31. ГРУДНЯ 1946.

Відділ	Дата смерти		Імя і назвище	Місцевість	Сума	Причина не виплачення
157	25 вересня	1928	Лешко Григорій	Wheeling, W. Va.	300.00	Бракує адреси спадкоємців
65	8 травня	1940	Ілечко Роман	Elizabeth, N. J.	200.00	Бракує адреси спадкоємців
76	29 вересня	1940	Лисак Анна	Newark, N. J.	202.92	Правна перешкода
4	16 серпня	1946	Адамович Адам	Jersey City, N. J.	1,000.00	Бракує смерт. документів
464	19 листопада	1946	Гура Семен	Oshawa, Ont.	250.00	Бракує смерт. документів
21	18 грудня	1946	Кліш Василь	Binghampton, N. Y.	1,000.00	Бракує смерт. документів
				Разом	$2,952.92	

ВИКАЗ ТИХ ПОСМЕРТНИХ ЗАПОМОГ, ЩО НЕ БУЛИ ВИПЛАЧЕНІ В ПОВНІЙ СУМІ.

Відділ	Імя і назвище	Сума обезпечення	Виплачено	Невиплачено	Спосіб полагодження справи
4	Калинич Клементій	1,000.00	969.46	30.54	Справлення віку члена
440	Рогожинський Микола	500.00	50.00	450.00	Не був повноправним членом
245	Давис Г. Раймонд	500.00	150.00	350.00	Не був повноправним членом
268	Ференц Г. Антін	500.00	12.50	487.50	Не був повноправним членом
	Разом	$2,500.00	1,181.96	1,318.04	

(Дальше буде).

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо в початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

6569. Новосад Антона з села Ріпнів, Камінка Струмилова, від Новосад Іродіяна.

6570. Совгун Марії з с. Коровники, Перемишляни, Големба, Огородник з с. Храпличі, Перемишль, від Роман Григорія і Романів Стефанії.

6571. Артамонів Михайла, Риків Михайла з Одеси від Столяр Петра.

6572. До кревних і знайомих від інж. Ткач Романа.

6573. а) Кінаш Івана, Стецура Антона і Івана, Гришовець Івана з с. Ястрібків, Львів, від Кінаш Евгена.

6573. б) Ільків Катерини і Пелагії з с. Острів, Львів, від Харак Андрія.

6574. а) Малімон Михайла з с. Рипуженці, Станиславів, від Тузик Дмитра.

6574. б) Щоцька Тихони (мабуть в Аргентині) з с. Руда, Ковель, від Мулявка Марії.

6575. Середницький Івана з с. Улюч, Сянік, від Середницький Миколи.

6576. а) Швець Івана з с. Лопушани, Зборів, від Шевців Івана Гарбузів.

6576. б) Беднарчук Михайла з с. Гарбузів, Зборів, від Миколів Григорія.

6577. Пилипів Михайла з с. Піддовче, Рава Руська, від Пилипів Федя.

6578. Хлівська Марії (Стеринчак) з с. Глинне, Сянік, від Стеринчак Анни.

6579. Мотолич Миколи з с. Лужка, Дрогобич, від Мехлик Татяни.

6580. Гарматюк Яцка з села Капустинці, Збараж, від Козуб Богдана.

6581. Липка Михайла, Починок Василя, Федоришин Анни з с. Куропатник від Голяш Дмитра.

6582. Пеленко Ігора від гімн. товариша Гадупяк Ярослава.

6583. в) Притоцька Варвари з с. Дідушиць Малих, Стрий, від Кошарка Марії (Губин).

6584. Березович Ольги, Романа і Стефи з Золочева від Коропецька Орисі.

6585. Якубович Михайла з м. Орипіна від Якубович Евгена.

6587. Романів Ваврика з с. Вишнівець, Підгайці, мабуть в Аргентині, від Романів Петра.

6590. Бусько Йосифа з села Любінь Великий від Банах Івана.

6591. Лончина з Камінки Струмилової від Максимович Романа.

6592. Шикоряк Йосифа і Анни, Дяківнич Михайла з с. Ільник, Турка, від Зубрицька Юстини.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee

P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ПОШУКУВАННЯ

ФИЛИМА ВОЛОДИМИР, син Михайла і Анни, котрий тепер є в Італії, пошукує тітки **МАРІЇ БАГЛАЙ** (дівоче ім. **ПЕЦУХ**) і її сина **ЕВСТАХІЯ БАГЛА**, котрі мають перебувати в Ню Йорку. Походять з села Купчинець, повіт Тернопіль. Хто би їх знав, або вони самі, хай напишуть до:

ВОЛОДИМИР ДЕМБРОВИЧ
P. O. Box 36, Manchester, N. Y.
Я маю лист від Михайла з Італії.

КУПУЙТЕ БОНДИ ПЕРЕМОГИ

ПОШУКУВАННЯ

АНАСТАЗІЯ СМАРКУЦЬКА зо села Воля Романова пошукує свого брата **ІГНАЦА СМАРКУЦЬКИЙ.** Хто про нього знає, або він сам, нехай подасть його адресу:

JOHN NIDZIELSKI,
Box 166, Egypt, Pa.

МИХАЙЛО ЧОРНИЙ пошукує братового сина **Томи Чорного** з села Колодіївка, повіт Скалат. Тома Чорний мав би бути десь в Німеччині від 1940 року.

Моя адреса: 101-6

М. Чорний,
4803 LEWIS AVENUE
TOLEDO 12, OHIO
U. S. A.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".

ПОШУКУЮТЬ

Пошукую свого сестрінця **Володимира - Мирослав Сташків,** родом з Теребовлі, а до війни був лікарем в Самборі.

HELENA KAWCZAK
625 EAST, 9th STREET
NEW YORK, N. Y.

ПОШУКУЮ СВОГО БРАТА
ПИЛИПА ДОВГОШИЮ.

Він був у Ню Йорку тому 20 років і мешкав під адресою 81 Willett St., New York, N. Y. Прошу зголоситися на адресу:

FRED DOWHOSZYJA
290 College Ave., Winnipeg, Man., Canada.

ПОШУКУЮТЬ
ТОБУХ МАРІЮ (НОЦКО)

і дітей з с. Цевків, Любачів. Пошукує сестра **Агнешка.** Хто би знав про них, або вони самі, хай зголосяться по листа до:

KATARYNA PARPAN,
921-4 — 95 Ave., Ozone Park, N. Y.

ПАНЬКІВ

вуйка (імя не знаю) з с. Курів, пов. Рогатин, пошукує син **МАРІЇ БОРИС ПАНЬКІВ** з с. Серники долішні, пов. Рогатин, котрий є на скитальщині. Хтоб про нього знав або він сам, хай зголоситься якнайскорше по вісти:

ALEXANDER KOCOPY,
9741 — 91st St., Ozone Park, N. Y.

РОЗДОБУДЬКО НЕСТОР
пошукує
МАГДАЛЕНУ І МИХАЙЛА ЧЕРНЕГА

з Мушкатівки, повіт Борщів, Зах. Україна. Його адреса:

ROZDOBUDKO NESTOR
LAGER SANACKER,
POST HAIDELFING
bei WALLERSDORF
D. P. CAMP U.N.R.R.A. 1046,
GERMANY 13.b., U. S. A. ZONE

По листи зголоситись до:

VLADIMIR YURKOWSKY
134 EAST 7th STREET,
NEW YORK 9, N. Y.

ТАРЗАН, ч. 1890. Голос зпоза гори.

Як лише Тарзан зрозумів небезпеку для Анни, він вискочив на неї, не зважаючи на

„Ходи за мною!", закликав він до Стренґа і пігнав на місце, де він зіставив дівчину.

Одначе, коли він глянув на діл, не міг її ніде доглянути.

„Тарзане, поможи!" — дався чути голос згори.